

Sivistysvaliokunnalle

Arenen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

HE 99/2022 vp

- Arene pitää esitystä tarpeellisena. Toimet kansainvälisten opiskelijoiden ja henkilöstön maahantulon prosessien nopeuttamiseksi ovat välttämättömiä, jotta muut keinot tuottavat tulosta. Nykyisin opiskelijalla saattaa mennä lukukausi tai koko lukuvuosi etäopinnoissa oleskelulupaprosessien venyessä.
- Lakiesityksen malli ei nopeuta ja kevennä maahantuloprosessia optimaalisesti. D-viisumi olisi myönnettävä jo ennen oleskeluluvan saamista, jolloin varsinaisen oleskeluluvan hakeminen ja myöntäminen tapahtuisi vasta Suomessa. Tällainen malli on käytössä esimerkiksi Virossa ja Alankomaissa, joten myös Euroopan Unionin sääntely mahdollistaa sen.
- Maahanmuuttoviraston ja erityisesti ulkoministeriön konsulipalveluiden hitaus ovat merkittävin ongelma, joka hidastaa opiskelijoiden maahantuloa ja on siten haitaksi Suomen vetovoimalle korkeakoulutuksen kohdemaana.

Arene pitää lakiesitystä tarpeellisena. Nyt olisi käytettävä kaikki keinot edistää ja nopeuttaa opiskelijoiden, tutkijoiden ja henkilöstön maahantuloa. Se on välttämätöntä, jotta voimme saavuttaa asetut tavoitteet kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden määrän kasvattamisesta. Suomen demograafinen kehitys edellyttää maahanmuuton lisäämistä maan kilpailukyvyyn säilyttämiseksi. Kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden määrän lisääminen on kustannustehokas keino houkuttaa maahanmuuttajia Suomeen.

Korkeakoulujen kohtaamat merkittävimmät haasteet kansainvälisten opiskelijoiden rekrytoinnissa liittyvät nykyisen oleskelulupaprosessin monimutkaisuuteen, hitauteen ja resurssipuutteeseen niin konsulipalveluissa kuin lupahakemusten käsittelyssä. Oleskelulupaprosessia pitäisi kyetä keventämään ja nopeuttamaan, jotta opiskelupaikan suomalaisesta korkeakoulusta saaneet kolmasien maiden kansalaiset pääsisivät Suomeen ennen opintojen alkua. Nykyisin opiskelijalla saattaa mennä lukukausi tai koko lukuvuosi etäopinnoissa oleskelulupaprosessien venyessä. Tämä johtaa opintojen keskeytymiseen ja toisaalta heikentää Suomen mainetta kiinnostavan kohdemaana ulkomaalaisten hakijoiden parissa.

Lakiesityksessä esitetty D-viisumi nopeuttanee kansainvälisten opiskelijoiden ja tutkijoiden maahantuloa jonkin verran, mutta ei suinkaan riittävästi. Esitys ei nopeuta varsinaista oleskelulupaprosessia, johon keskeiset lupaprosessin pullonkaulat – kuten lähetystöissä tapahtuva tunnistautuminen ja hakemusten täydentäminen – liittyvät. Arene on jo aiemmin esittänyt tehokkaampaa ratkaisuna D-viisumin käyttöönottoa siten, että opiskelupaikan vastaanottanut hakija voisi ensin viisumin avulla saapua Suomeen ja varsinainen oleskelulupaprosessi tehtäisiin vasta

Suomeen tulon jälkeen. Näin kolmansista maista tulevien opiskelijoiden maahantuloa voitaisiin sujuvoittaa ja varmistaa nopeampi pääsy Suomeen. Tällainen malli on käytössä muun muassa Virossa ja Alankomaissa.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Mervi Vidgrén
puheenjohtaja

Ida Mielityinen
toiminnanjohtaja